

Sygn. akt VU 98/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant Alicja Jesion

po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku E. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania E. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 5 grudnia 2013 r. sygn. (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawczyni E. J. prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 listopada 2013 roku;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział wT. na rzecz wnioskodawczyni E. J. kwotę 60,00 (sześćdziesiąt) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt VU 98/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 grudnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział wT. odmówił przyznania wnioskodawczyni E. J. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu podniósł, że wnioskodawczyni nie udowodniła okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w wymiarze co najmniej 15 lat.

W odwołaniu od powyższej decyzji, złożonym dnia 2 stycznia 2014 roku, E. J. wniosła o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury pomostowej wskazując, że oprócz okresów uznanych przez ZUS, pracowała w warunkach szczególnych także w okresie od 14 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 2008 roku w (...) Spółce z o.o. w O..

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

E. J., urodzona w dniu (...), złożyła w dniu 12 listopada 2013 roku wniosek o przyznanie prawa do emerytury pomostowej.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-5 w aktach ZUS)

Wnioskodawczyni udowodniła staż pracy w wymiarze 33 lat, 6 miesięcy i 7 dni, w tym 25 lat, 4 miesięcy i 5 dni okresów składkowych oraz 8 lat, 2 miesiące i 2 dni okresów nieskładkowych.

Niekwestionowany przez ZUS staż pracy wnioskodawczyni w warunkach szczególnych wynosi łącznie 4 lata i 29 dni. Są to okresy zatrudnienia przypadające przed dniem 1 stycznia 1999 roku: od 1 lutego 1984 roku do 17 maja 1984 roku, od 16 lipca 1988 roku do 25 listopada 1980 roku, od 26 listopada 1990 roku do 3 stycznia 1992 roku, od 1 października 1992 roku do 13 stycznia 1993 roku na stanowiskach mistrza produkcji, starszego mistrza oddziału przygotowania szkliv, starszego mistrza sortowni i starszego mistrza oddziału przygotowania szkliv, past i ekranów. Jest to także okres zatrudnienia po dniu 31 grudnia 2008 roku, tj. od 1 grudnia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku w (...) Spółce z o.o. w Ż. na stanowisku próbkobiorcy (poz. 2 załącznika nr 1 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych).

(okoliczności niesporne)

W okresie od 5 października 1983 roku do 27 lipca 2010 roku wnioskodawczyni była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) S.A. w O., przekształconym następnie od 1 lipca 2007 roku w (...) Spółkę z o.o. w O.. W ww. zakładzie pracy wnioskodawczyni w okresie od 14 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 1994 roku pracowała na stanowisku starszego mistrza sortowni, a od 1 stycznia 1995 roku do 31 grudnia 2008 roku na stanowisku kierownika sortowni.

(dowód: świadectwo pracy k. 10 w aktach ZUS, angaże, zakres obowiązków w aktach osobowych wnioskodawczyni)

W trakcie zatrudnienia na stanowisku starszego mistrza sortowni od 14 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 1994 roku oraz kierownika sortowni od 1 stycznia 1995 roku do 31 grudnia 2008 roku wnioskodawczyni stale i w pełnym wymiarze wykonywała prace polegające na kontroli jakości produkcji oraz dozorcze inżynieryjno-technicznym na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe były wykonywane prace w warunkach szczególnych.

W ww. okresach wnioskodawczyni pracowała w Zespole Zakładów (...) Zakładzie Nr (...), który zajmował się produkcją ceramicznych płytek podłogowych. Był to zakład produkcji ciągłej. W zakładzie tym był wydział przerobowni, wydział pras, szklwiernia, piecownia i sortownia, które były zlokalizowane na jednej hali produkcyjnej. Na hali tej znajdowały się takie urządzenia, jak np. młyny do przemiału masy, suszarnie rozpyłowe, prasy do prasowania płytek, linie szklwierskie, piece do wypalania płytek i linie sortownicze. Zakres obowiązków wnioskodawczyni na stanowiskach starszego mistrza sortowni i kierownika sortowni był taki sam. Wnioskodawczyni organizowała pracę wydziału sortowni, kontrolowała prace mistrzów i podległych im pracowników (np. sortowaczy i pakowaczy), sprawdzała stan materiałów i pracę urządzeń. Gdy była taka potrzeba zastępowała także mistrzów w ich pracy. W wydziale sortowni było czterech mistrzów, którzy podlegali starszemu mistrzowi lub kierownikowi sortowni. Prace te wnioskodawczyni wykonywała na hali produkcyjnej, na której pracowało około 60 osób.

Oprócz prac związanych z dozorem inżynieryjno-technicznym wnioskodawczyni planowała także zmiany i urlopy podległych jej pracowników, sprawdzała dokumenty finansowe, odbierała towary, zamawiała narzędzia, zajmowała się reklamacjami. Prace te były wykonywane przez wnioskodawczynię w wydzielonym pomieszczeniu, które znajdowało się na hali produkcyjnej. Ponadto wnioskodawczyni brała udział w naradach produkcyjnych.

(dowód: zeznania świadków P. F., T. W. k. 20, 21 i B. D. k. 23-24, k. 25, zeznania wnioskodawczyni k. 24, 25 w aktach sprawy)

W dniu 28 lipca 2010 roku (...) Spółka z o.o. w O. wystawiła wnioskodawczyni świadectwo pracy w warunkach szczególnych, w których wskazano, że pracowała w takich warunkach m. in. w okresie od 26 listopada 1990 roku do 3 stycznia 1992 roku oraz od 14 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 2008 roku na stanowisku kierownika sortowni (Wykaz A, Dział XIV, poz. 24 stanowiący załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

(dowód: świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, wyjaśnienie pracodawcy w aktach osobowych wnioskodawczyni)

W dniu 28 października 2013 roku (...) Spółka z o.o. w O. wystawiła wnioskodawczyni skorygowane świadectwo pracy w warunkach szczególnych, w których wskazano, że pracowała w takich warunkach m. in. w okresie od 26 listopada 1990 roku do 3 stycznia 1992 roku oraz od 14 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 1994 roku na stanowisku starszego mistrza sortowni, a od 1 stycznia 1995 roku do 31 grudnia 2008 roku na stanowisku kierownika sortowni (Wykaz A, Dział XIV, poz. 24 stanowiący załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

(dowód: świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych w aktach osobowych wnioskodawczyni)

Ostatnio przed złożeniem wniosku o przyznanie prawa do emerytury pomostowej wnioskodawczyni pozostawała w zatrudnieniu w okresie od 1 lutego 2012 roku do 25 sierpnia 2012 roku w (...) Spółce z o.o. w O.. Stosunek pracy łączący strony ustał w dniu 25 sierpnia 2012 roku.

(dowód: świadectwo pracy k. 13 w aktach ZUS)

Przy zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia od 14 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 1994 roku, kiedy to wnioskodawczyni pracowała na stanowisku starszego mistrza sortowni, a od 1 stycznia 1995 roku do 31 grudnia 2008 roku na stanowisku kierownika sortowni, staż pracy wnioskodawczyni, w takich warunkach, łącznie z okresem niekwestionowanym przez organ rentowy, wynosi ponad 15 lat.

(okoliczność niesporna)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 z późn. zm.) prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Dodać należy, iż z wykładni art. 4 ustawy z 2008 roku o emeryturach pomostowych wynika obowiązek zaliczania do okresów pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze także zatrudnienia w takich warunkach w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku. Artykuł ten zawiera dodatkowe warunki, aby praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana przed dniem 1 stycznia 1999 roku oraz

po dniu 31 grudnia 2008 roku, jednak nie zakreśla ram czasowych odnośnie do stażu 15 lat pracy w tych warunkach. Ten okres 15 lat może więc dotyczyć całego okresu ubezpieczenia, jednak co najmniej jeden miesiąc musi przypadać przed dniem 1 stycznia 1999 r. oraz jeden miesiąc po dniu 31 grudnia 2008 roku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2013 roku, I UK 448/12, LEX Nr 1396383).

Wnioskodawczyni urodziła się po dniu 31 grudnia 1948 roku, na dzień złożenia wniosku o emeryturę pomostową ukończyła 55 lat, legitymowała się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 33 lat, 6 miesięcy i 7 dni oraz miała rozwiązany stosunek pracy. Wnioskodawczyni spełnia także warunek określony w art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych, albowiem w okresie od 1 grudnia 2010 roku do 31 grudnia 2010 roku, a więc okresie przypadającym po dniu 31 grudnia 2008 roku pracowała w (...) Spółce z o.o. w Ż. na stanowisku próbkobiorecy, które mieści się w kategorii prac wymienionych w poz. 2 załącznika nr 1 do ww. ustawy, tj. prace udostępniające lub eksploatacyjne związane z urabianiem minerałów skalnych.

Istota sporu w sprawie sprowadzała się do więc ustalenia, czy wnioskodawczyni ma wymagany okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat (art. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawczyni należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów art. 32 ustawy z dnia o emeryturach i rentach z FUS (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem.

Zgodnie z art. 32 ww. ustawy za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Pracą w warunkach szczególnych jest natomiast praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest bowiem dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., a tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Sąd, a także organ rentowy, są zatem uprawnione do weryfikacji danych zawartych w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych, wystawionym przez pracodawcę. Jeżeli świadectwo to zawiera dane, które nie są zgodne z prawdą, nie mogą na jego podstawie dokonać ustaleń, od których uzależnione jest prawo do świadczeń emerytalnych. To samo dotyczy ujawnienia okoliczności, że wskazane w zaświadczeniu pracodawcy stanowisko pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie figuruje w wykazie powołanym w tym zaświadczeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2004 roku, I UK 15/04, OSNP 2005/11/161).

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawczynię w spornym okresie Sąd oparł się na zeznaniach świadków P. F., T. W. i B. D. oraz zeznaniach wnioskodawczyni. Zeznania te zasługują na wiarę, gdyż są spójne, logiczne i korespondują z pozostałymi dowodami zebranymi w sprawie, w tym w szczególności angażami i zakresem obowiązków zawartymi w aktach osobowych wnioskodawczyni. Podkreślić przy należy, iż organ rentowy nie przedstawił w toku postępowania żadnych dowodów, które pozwoliłyby na podważenie wiarygodności wskazanych wyżej dowodów.

Z dowodów powyższych wynika, że w okresach od 14 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 1994 roku oraz od 1 stycznia 1995 roku do 31 grudnia 2008 roku wnioskodawczyni pracowała w Zespole Zakładów (...) Zakładzie Nr (...) na stanowiskach starszego mistrza sortowni i kierownika sortowni wykonywała prace polegające na kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorcze inżynieryjno-technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Prace te są wymienione w Dziale XIV, poz. 24 wykazu A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Dlatego też należało uznać, iż ZUS w sposób nieprawidłowy zanegował treść wystawionego wnioskodawczyni w dniu 28 października 2013 roku świadectwa pracy w warunkach szczególnych, którym to pracodawca skorygował wydane wcześniej świadectwo z dnia 28 lipca 2010 roku i przyjąć, że w spornych okresach wykonywała ona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace w warunkach szczególnych.

Podkreślić przy tym należy, iż okres zatrudnienia na stanowisku starszego mistrza sortowni od 26 listopada 1990 roku do 3 stycznia 1992 roku ZUS zaliczył wnioskodawczyni do stażu pracy w warunkach szczególnych. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało zaś, że w spornych okresach wnioskodawczyni wykonywała takie same czynności, jak w okresie uznanym przez organ rentowy.

Bez wpływu na powyższe pozostaje okoliczność, że w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 28 lipca 2010 roku pracodawca podał, że wnioskodawczyni pracowała na stanowisku kierownika sortowni w okresie od 14 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 2008 roku. Świadectwo to zostało bowiem sprostowane przez (...) Spółkę z o.o. w dniu 28 października 2013 roku i w sprostowanym świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych podano prawidłowo, że w okresie od 14 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 1994 roku wnioskodawczyni pracowała na stanowisku starszego mistrza sortowni. Treść powyższego świadectwa była znana ZUS w dacie wydawania zaskarżonej decyzji. Okoliczność, że w okresie od 14 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 1994 roku wnioskodawczyni była zatrudniona na stanowisku starszego mistrza sortowni znajduje zresztą potwierdzenie w angażach znajdujących się w aktach osobowych wnioskodawczyni.

Do odmowy uznania będących przedmiotem sporu okresów za okresy pracy w warunkach szczególnych nie może prowadzić okoliczność, że w ramach swoich obowiązków wnioskodawczyni zajmowała się także prowadzeniem dokumentacji pracowniczej i finansowej.

W tym zakresie podnieść należy, iż zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, za pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia. Za taką pracę został uznany w wykazie A dozór inżynieryjno-techniczny nad pracami wykonywanymi w warunkach zagrażających bezpieczeństwu.

Sąd Okręgowy podziela w pełni pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 30 stycznia 2008 roku w sprawie I UK 195/07, LEX nr 375610, zgodnie z którym: „Osoba wykonująca taki nadzór nie musi stale przebywać na stanowiskach, gdzie wykonywana jest praca, w zakresie jej obowiązków musi być przewidziane sporządzanie dokumentacji, planów organizacyjnych i innych czynności. Ponoszenie odpowiedzialności za wykonywanie pracy, w której każdy błąd techniczny może narazić na niebezpieczeństwo pracowników i inne osoby, zostało uznane za wykonywanie pracy w warunkach szczególnych.” Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 października 2007 roku, I UK 111/07, LEX nr 375689, stwierdzając, że: „objęcie nadzorem lub kontrolą także innych prac niż wymienione w wykazie A prac nie wyłącza zakwalifikowania samego nadzoru lub kontroli jako pracy w warunkach szczególnych, jeżeli te inne (podlegające dozorowi lub kontroli) prace nie są na danym oddziale lub wydziale podstawowe”. W sytuacji, gdy dozór inżynieryjno-techniczny jest pracą w warunkach szczególnych i praca wnioskodawczyni polegająca na dozorcze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie ma potrzeby ustalania, ile czasu poświęcała ona na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na czynności, które również były związane z dozorem.

Biorąc pod uwagę materiał dowodowy zebrany w niniejszej sprawie i cytowane poglądy orzecznictwa nie było zatem przeszkód, aby okresy zatrudnienia od 14 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 1994 roku na stanowisku starszego mistrza sortowni oraz od 14 stycznia 1993 roku do 31 grudnia 2008 roku na stanowisku kierownika sortowni zaliczyć do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie „1” sentencji.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. oraz przepisów § 2 ust. 1 i 2 oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez skarb państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 490).